

המכללה האקדמית לחינוך

בפקולטה למדעי החברה והרוח – החוג לאזרחות

קורס "כתוב בעיתון", תשפ"ב, בהנחיית ד"ר משה שניר

גיליון מס' 5, אפריל 2021

הוראה ולמידה במכללה להכשרת מורים

עורך - אלון באום

תוכן עניינים

- 2..... אורנים : המכללה האקדמית? או המכללה לחינוך והוראה? | מוש זמיר
- 4..... הוראה ולמידה במכללה להכשרת מורים | רנא עאמר
- 6..... ההתבוננות שלי בתהליכי ההוראה והלמידה במכללת אורנים | איימן פרו
- 9..... הגיע הזמן לדבר על מיניות | זוהר ברונשטט
- 11..... מן הראוי שנוכשר לחנך מיניות | פז עסור
- 13..... תפקידה של מכללה לחינוך | יאנה פבזנר
- 15..... מכללת אורנים- חינוך משמעותי | מאי לאופר
- 17..... על למידה באורנים | סיון בן יוסף
- 18..... האם יש דרך נכונה ללמד כיצד ללמד? | אלמוג שבת
- 19..... מאמר מלווה לראיונות עם סטודנטים להסבה | גיא שוקרני
- 20..... דברים לסיכום | משה שניר

אורנים: המכללה האקדמית? או המכללה לחינוך והוראה? | מוש זמיר

ברוב המוסדות האקדמיים, כאשר סטודנט ניגש להרצאה, הוא ירצה לשאוב ממנה את הידע. איכות העברת הידע כמובן עשויה לתרום לאופן שבו הסטודנט יבין את החומר הנלמד באולם ההרצאות, אבל היא לא מושא הלמידה. בשונה מהסטודנט עליו נכתב בשורות האחרונות, לסטודנט לחינוך והוראה יש עניין רב באופן העברת הלמידה, שכן הוא גם אמור ללמוד "הוראה" – כלומר, כיצד יש להעביר את החומר. אין זה מספיק שהסטודנט יצטיין בלימודיו מבחינת ידיעה, אלא עליו להיות גם בעל כישורי העברת הידע הנ"ל, שכן זה מה שיידרש ממנו לימים כאשר יעמוד אל מול תלמידיו.

האם במכללת אורנים – המכללה האקדמית לחינוך והוראה – תהליכי ההוראה והלמידה מאפשרים את ההתפתחות המיטבית של כל מורה לעתיד – הן מבחינת ידע והן מבחינת פדגוגיה? אנסה לענות על שאלה זו בפסקאות הבאות, כאשר אתמקד בעיקר בהיבט הפדגוגי. כמובן, שנקודת מבטי היא סובייקטיבית כסטודנט בשנה ב', ונגזרת מחוגי הלימוד שבהם אני משתתף: החוג לחינוך אנתרופוסופי (וולדורף), החוג לחינוך – הגות וזימות והחוג ללימודי אזרחות ודמוקרטיה. אנסה לבחון את השאלה הזאת לאור הציפייה שלי מן הלימודים: להכין אותי ליום שבו אעמוד מול כיתת תיכון ואלמד אותם אזרחות.

אני סבור כי הדרך הטובה ביותר של אדם להשתפר בפעילות אקטיבית שהוא עושה – בדוגמה הנוכחית: הוראה – היא להתנסות בה. הניסיון מייצר תחושת ביטחון, וכן הוא מאפשר להתבונן באופן רפלקטיבי, להתנסות בשיטות חדשות וללמוד מהן. בדיוק כפי שלא ניתן להשתפר בזריקה לסל רק מללמוד בכיתה על זווית הזריקה האולטימטיבית, כך גם לא ניתן להשתפר בהוראה ללא התנסות אקטיבית בה. אנסה לפרק את ההתנסות האקטיבית הזאת למספר גורמים. ראשית, ההוראה מורכבת מידיעת החומר. שנית, היא מורכבת מההופעה של המורה, דבר שמורכב הן מיכולות רטוריות (כגון שליטה בטון הדיבור, יכולת ליצור קשב, יכולת לבנות משפטים בהירים ולוגיים וכדומה), וכן משפת גופו של המורה, שעשויה להתבטא בתנועה בכיתה, תנועות ידיים וכדומה. שלישית, היא מורכבת מהפדגוגיה – האופן שבו הידע מועבר. לתחושת, הדגש העיקרי שניתן במכללת אורנים הוא על ידיעת החומר, וההכנה הן להופעה מול הכיתה והן לפדגוגיה נזנחת בהרבה מן המקרים.

*"הגיעה העת שמחנכים יבינו שאיך שהם מלמדים ומתנהגים
עשוי להיות חשוב ממה שהם מלמדים" (צ'רלס סילברמן)*

ישנה הבנה כללית (שמגובה במחקרים) בקרב קהיליית המורים ואנשי החינוך שכדי שתהליכי למידה יהיו משמעותיים על הלומד להיות פעיל ומעורב בהם, ולא להיות פסיבי במופע יחיד של המורה. על כן, ניתן לראות שבמערכות החינוך הטובות ביותר שיש בעולם, פדגוגיות אלו מיושמות: במדינות סקנדינביה, ביפן ובמקומות נוספים (מנקודת ראותי האישית, גם החינוך האנתרופוסופי דוגל בפדגוגיות שמערבות את התלמידים מאוד בלמידה, דבר שנגזר גם מהשקפת העולם הנ"ל, וניכר כי תהליכי הלמידה שם מצליחים

להיות משמעותיים ומהנים עבור הלומדים). ולמרות זאת, מרבית הקורסים במכללת אורנים מועברים באופן המיושן שבו המרצה הוא הפעיל, והלומדים אינם.

למעט החוג לחינוך וולדורף (שהנו חריג מבין החוגים שבמכללה) שהלימודים בו בנויים מלימודי אומנויות (כגון ציור, פיסול, תנועה, דרמה ועוד) ומפילוסופיה שבאופן טבעי גורמת לשיח כיתתי, אני סבור כי תהליכי ההוראה במכללה טעונים שיפור, במיוחד בחוגים של תחומי הידע, כגון החוג לאזרחות. ניכר שמהשם הארוך שהמכללה בחרה לעצמה: המכללה האקדמית לחינוך והוראה, מרצים רבים נצמדים דווקא לפן האקדמי, ושוכחים שהם מחנכים דור חדש של מחנכים. על הסטודנטים להתנסות יותר בעמידה מול הכיתה, וכן על המכללה להתמקד בשיפור ההופעה של המורה מול קהל. שנית, מרבית הקורסים מועברים באופן שהמרצה רק מעביר את הידע, ללא מתן דגש על אופן ההוראה. לדוגמה (שאיננה מאוד חריגה), השתתפתי במספר קורסים של מרצה שהרצאותיו הן לפני הקורונה והן במהלכה הסתכמו בהקראת מושגים מקובץ וורד – לאורך קורס שלם. לא זו בלבד שדרך הוראה זו לא יעילה בהעברת הידע, היא אף חוטאת בחינוך המחנכים ובפיתוח השיטות הפדגוגיות שלהם.

האירוניה אף מתגברת כאשר ישנם קורסים על שיטות פדגוגיות שונות ומגוונות כדוגמת JIGSAW, (שיטה הדוגלת בלמידה בקבוצות), כך שנוצר מצב שבו המכללה מעבירה מסר אמביוולנטי: מחד גיסא היא שואפת לחדשנות בחינוך ובהוראה ולשילוב של פדגוגיות חדשניות ומודרניות, ומאידך גיסא מרציה בוחרים בעצמם להתעלם מפדגוגיות אלו, ולהישאר בשיטות הוראה שאבד עליהן הכלח. הדבר אף חמור יותר בתקופת הקורונה, שכן הוכח מחקרית שקשה יותר להישאר בקשב מול המסך, ובכל זאת יש מרצים שבוחרים לנאום במשך שעה וחצי. ציטוטו של צ'רלס סילברמן המובא לעיל, הוא המסר שהמרצים צריכים לפעול לאורו. לטעמי, על המרצים להוות מקור להשראה וליצירתיות לכל סטודנט תחתיהם לקראת שליחותם בכיתה. מרצה שמגיע רק כדי להעביר את הידע, חוטא בתפקידו, פוגע דה פקטו במערכת החינוך ובדור העתיד, ומקומו לא במוסד אקדמי שמכשיר מורים.

מערכת החינוך לא יכולה להיות טובה יותר מאיכות מוריה, והמקום שבו השינוי הזה מתחיל הוא המכללות לחינוך. כדי ששינוי חיובי אמיתי יחול במערכת החינוך, השינוי חייב להתחיל מהמרצים, ומראשי החוגים שבוחרים את המרצים שתחתיהם.

הוראה ולמידה במכללה להכשרת מורים | רנא עאמר

למידה בתקופת הקורונה נקראת בשמות שונים אבל בפועל היא למידה מקוונת שמוגדרת כלמידה הנתמכת במקורות מידע מרוחקים, המקושרים אל הלומדים באמצעות תקשורת מחשבים. למידה שמתבצעת באמצעות רשת מחשבים, כאשר המידע זורם אל ובין עמדות מחשב של הלומדים. תוכני הלימוד ברשת יהיו העדכניים ביותר, נגישים לכולם – הן ללומדים והן למדריכים. קורץ ואחרים (2009) מגדירים את הלמידה מרחוק כהליך הוראה למידה אינטראקטיבי אשר לפחות חלק ממנו מתבצע אן ליין בשילוב טקסט אודיו או וידאו. מכל מקום למיה זו מתייחסת ל: שימוש ברשת תקשורת המאפשרת אחסון, שליפה, הפצה ועדכון מידי של מידע, מידע מועבר למשתמשי הקצה באמצעות מחשב וטכנולוגיית אינטרנט, יש התמקדות בהרחבת פתרונות הלמידה לצורך שיפור ביצועים (Rosenberg, 2001).

בתקופה זו נדרשו סטודנטים ומרצים להסתגל ללמידה באופן שמרביתם לא הכירו עד כה, למידה מחוץ לגבולות הפיזיים של הכיתה, המתקיימת במרחב מקוון בעוד הסטודנטים נמצאים בביתם. ישנם סטודנטים שהתנסו בלמידה מרחוק גם לפני תקופת הקורונה, אך זו לרוב שימשה כהשלמה ללמידה המתקיימת בפועל במוסד החינוכי, ולא כאופן הלמידה היחיד (Zhou Li, Wu, Zhou, 2020).

תקופת הקורונה שינתה את מבנה הכיתה מקצה לקצה, הלמידה וההוראה ברובן התקיימו מרחוק לכל הגילאים, בישראל צורת למידה והוראה זו הייתה יודעה מכבר אבל, בתקופת הקורונה היא הפכה להיות צורת ההוראה השכיחה בארץ. עוד בשנת 2007 NACOL דווח על עליה של 30% בארצות הברית בלמידה זו ולשם כך גוברת הדרישה למורים מנוסים להוראה מרחוק. מומחים טוענים כי על המורים להיות מקצועיים ומומחים בתחום ההוראה ולא רק בעלי תעודת הוראה וכן כי על מורה המלמד בכיתה מסורתית לעבור הכשרה מיוחדת כדי ללמד בכיתה מרחוק (Davis, Rose, 2007)

מחקרים שונים בחנו את התרומה של הלמידה מרחוק לתלמידים (Thalheimer, 2017) מחקרים אחרים בדקו את ההשפעה של הלמידה וההוראה מרחוק על המורים (כהן, 2009). והתמונה שמתקבלת שנויה במחלוקת, מחקרים אחדים טוענים כי היא אפקטיבית ויעילה ומשפרת מיומנויות בסיסיות בקרה הלומדים, ומתאימה ומכינה אותם למאה ה-21, אחרים טוענים כי היא פחות משפיעה על ההישגים הלימודיים. באשר למורים התמונה היא עוד מורכבת הרבה, ואי אפשר לקבוע אם היא מתאימה למורים או לא.

נתבקשנו במטלה זו להעריך ולהתבונן בלמידה זו באורנים כפי שחווינו אותה בשנה האחרונה, ואין ספק כי התמונה מאוד מורכבת ואין לדיון הזה תשובה אחת משמעותית, לעיתים ההרגשה הייתה כי זו למידה מסורתית פרונטאלית באמצעות כלי מקוון, המרצה יושב ממול ומעביר את החומר לסטונדטים כאילו שאנו יושבים בכיתה מולו, ממש למידה פרונטאלית טהורה, מצגת, חומר שמועבר ומטלה בסוף השיעור או בסוף הקורס, מרצים אלה פשוט יכולים ללמד מהבית מהמכללה ומכל מקום אחר, הפאן הרגשי של הלמידה לא

ממש נוכח, כך שבזום או מול הסטודנטים בכיתה אין הבדל, בחלק מההרצאות הללו אני מרגישה ניכור מסוים, דיסטנס שרק העמיק והעיק עליי באופן אישי, ההרצאות יבשות מדוי, פורמאליות מדוי. ואני תוהה לגבי התרומה שלהם לי באופן אישי, גם הבקשה לפתוח מצלמה לא שינתה את האווירה הכללית בשיעורים אלה.

קבוצת מרצים אחרת שהייתה באמצע בעיניי, נכון הלמידה הייתה פרונטאלית אבל הם דאגו לדיונים, לדיאלוג בין הסטודנטים, חילקו אתנו לקבוצות ולחדרים, הסתובבו בין החדרים, הזמינו אורחים חיצוניים, הדינמיקה שנוצרה הייתה מעניינת, והרגשתי נתרמת בשיעורים אלה, אבל, שוב זו תרומה חלקית זה למידה מרחוק, שאין בה את המרכיב הרגשי, היא עדיין למידה לא שיתופית, הכלים מתאימים ללמידה מקוונת אבל התוכן עדיין רחוק מזה.

הקבוצה האחרונה היא זו אשר ניצלה את הלמידה המקוונת עד תום, אותם מרצים זיהו את הפוטנציאל של למידה שיתופית, של שיתוף דעות, של חלוקת תפקידים, תוך כדי ההרצאה נתבקשנו לעבוד יחד, להגיש תוצר יחד, להגיב אחד לשני, להיחשף לדעות, להתחלק לקבוצות לדון ולהציג את התוצרים מול הקבוצה ולקבל משוב הן מהמרצה והן מהסטודנטים האחרים, או להביע את הדעות שלנו ולבנות גיליון שבו אנו מביעים דעה במגוון נושאים אקטואליים פוליטיים ממש לקבל תוצר איכותי, בקורסים אלה הן התוכן והן המתודה מתאימים ללמידה מרחוק, מטפחים את המיומנויות שלנו, גם ההערכה בקורסים אלה מצאה חן בעיני היא מותאמת למיומנויות שאנו רוכשים.

ההתבוננות שלי בתהליכי ההוראה והלמידה במכללת אורנים | איימן פרו

ללא ספק שתקופת הקורונה פתחה בפני מערכת החינוך אתגר חדש אשר מעלה את הצורך בהוראה מרחוק .

תקופת המגיפה העולמית מעלה את הצורך בניצול כלל אמצעי התקשורת הווירטואליים להעברת הידע לסטודנטים.

אך הדבר לא הכין מספיק טוב את המרצים והמרצות למשימה הזאת. ותפס אותם עם פער דיגיטלי גדול יחסית לעומת הסטודנטים השולטים במחשבים ובמדיה.

לאור המצב שנוצר גם המגפה שמנעה מהסטודנטים להגיע לקמפוס וגם פער הידע של הסטודנטים להחזקתם בתוך מסגרת התחילו הסטודנטים להתמודד עם מספר אתגרים :

- קושי להתרכז בלמידה וירטואלית אפקטיבית מתמשכת.
- בעיות חברתיות בשל הריחוק החברתי.
- העדר סמכויות וכלים מקצועיים של המרצים לדרבן לשכנע ולפקח על התקדמות הסטודנט.

כסטודנט להוראה מצפה מהמכללה אשר מכשירה את הסטודנטים להוראה ולמערכת החינוך לזהות את האתגרים הנ"ל ולהכשיר בהתאם.

כמו כן, חשוב לציין כמבוגר, הלמידה מרחוק משפיעה בצורה שונה מתלמיד מתבגר ומהאתגרים שצצו עם גילוי המגפה העולמית.

ניתן לזהות שהפרקטיקה של למידה מכוונת-עצמית חשובה לסטודנטים מבוגרים מאחר והיא מאפשרת להם ללמוד באופן אפקטיבי תוך תמרון בין עבודה, משפחה ומחויבויות אחרות.

הייתי מצפה מהקמפוס לעבור מגישה המובלת על ידי המרצה לגישה המובלת על ידי הסטודנט, כמו שאנחנו עושים בקורס (כתוב בעיתון) ועל כן, הקמפוס לספק מרחבי למידה בלתי פורמליים רבים יותר באזורים פתוחים ומרחבי למידה שקטים ליחידים ולקבוצות קטנות אחרי החזרה שלנו ללימודים רגילים, או לאפשר גם קורסים בזום בשיטה הנ"ל.. הבעת דעה וגישה שונה לכל נושא.

התנסויות חיוביות של למידה עצמית והבעת דעה יגרמו לסטודנטים להעריך מחדש את ההבנות הקודמות שלהם ויאפשרו הבניה של זהויות חדשות כאנשים המסוגלים ללמוד שינויים ויצירת עולמות מעוצבים חדשים ועתיד מדומיין ויצליחו להעביר את זה לתלמידים שלהם או לדור הבא בצורה חדשנית ועדכנית.

מצפה מהקמפוס לראות את המגפה כהזדמנות לשינוי שיטות הלימוד ולהתחדשות והעברת שיטות לימוד חדשניות לכלל הסטודנטים שנוכל להשפיע על פני החברה והדור הבא שמאיתנו הוא מצפה ללמוד את החדשנות והקידמה.

הוראה ולמידה במכללה להכשרת מורים | ענבר אילוז

תחילה אומר שזה נושא חשוב מאוד לכתוב עליו, גם בעבורנו - להתעמק רגע בחוויית הלמידה שלנו במכללה, וגם עבור המרצים שלנו, בתקווה שיוכלו לקרוא את זה, כדי ללמוד גם הם ולהשתפר. מהרגע שהפכתי לסטודנטית נשאלה אצלי השאלה – האם דרכי ההוראה בהן משתמשים המרצים הן חשובות, או שמא רק החומר הנלמד עצמו.

זו שאלה שמובילה לשאלה גדולה יותר בעייני, מה תפקידו של מורה. אם תפקידו של מורה הוא להעביר חומר לימודי כך שהתלמיד בסופו של דבר יוכל להקיא את כל החומר בבחינת הבגרות, אז מספיק לסטודנט בהכשרת מורים ללמוד את החומר הלימודי של המקצוע וזהו. אך אם למורה יש תפקיד גדול יותר, עמוק יותר, שהוא לחנך, אז לא מספיק ללמוד את החומר, צריך ללמוד לחנך.

התשובה שלי לשאלה הזו היא ברורה מאוד – תפקיד המורה הוא לחנך. בעייני, הלימוד אמור לשרת את ההתפתחות של הילד, ועל כן דרך הלימוד חשובה יותר מהחומר הנלמד. הדרך בה המורה מלמד, השאלות הנשאלות, הדרך שבה המורה מאתגר את התלמידים עוזרת להם בתהליך ההתפתחות שלהם. כמובן שגם התוכן של הלימוד עצמו צריך להתאים לשלב ההתפתחות של התלמידים. תפקידו להצליח ליצור אצל התלמידים עניין, סקרנות לעולם, אהבה ללמידה. אם נלמד אותם תוכן שלא קשור אליהם בשום צורה, או יותר מזה, בדרך יבשה שלא יוצרת אצלם עניין וסקרנות, אולי נצליח לגרום להם לשנן כדי להקיא בבחינה, אבל לא נצליח ליצור אצלם תהליך לימודי שמשתלב בחיי שלהם ועוזר להם בהתפתחות האישית שלהם.

מתוך נקודת ההנחה הזו, שלמורה יש תפקיד עמוק יותר מאשר ללמד תוכן לימודי בהתאם לדרישות המערכת, אני חושבת שבהרבה מובנים המכללה להכשרת מורים מפספסת את העיקר. ברוב הקורסים שלנו אנחנו לומדים מקצוע (אזרחות, היסטוריה, סוציולוגיה, ספרות וכו'), אך כמעט ולא נוגעים במהות של חינוך. מה המטרה שלנו בתור מורים, מה תפקידו בחינוך הילדים. ואני שואלת את עצמי – האם מספיק ללמוד מקצוע כדי להיות מורים טובים ומשמעותיים?

כתלמידה בבית ספר יסודי ובתיכון, למדתי בבית ספר וולדורף, אנתרופוסופי. שם תמיד הרגשתי שלמורים שלי אכפת יותר ממני מאשר התוצאות הלימודיות שלי. כיום אני לומדת במכללת אורנים במסלול וולדורף, ושם הדגש העיקרי הוא על התפקיד העמוק של המחנך. כמובן שיש חשיבות רבה גם לתוכן שלומדים ובאיזה שלב לומדים כל דבר, אבל הרבה יותר מזה, אנחנו מתעסקים באיך ללמד, מהן דרכי הלימודים שילוו בצורה הטובה ביותר את התפתחות הילד, ומה התפקיד שלהו כמחנכים בליווי העמוק של הילדים.

קורסים רבים במכללה נלמדים בצורה יבשה מאוד. ייתכן שבלימודים אחרים במכללות או אוניברסיטאות שיטת לימוד כזו יכולה להתאים אך במכללה שמנסה להכשיר מורים, יש צורך, בעייני, ללמד בדרך שגם תיתן לנו השראה והכוונה כיצד לעמוד מול כיתה וללמד.

קורסים רבים נלמדים בדרך של הרצאה חד צדדית, בה המרצה שופך עלינו הסטודנטים חומר שעלינו לדעת עבור מבחן או עבודה סופית. אז מסכמים, מקליטים, רושמים נקודות ובסוף כמעט תמיד שוכחים הכל. כי כשהלמידה לא נעשית בדרך כזו שאנחנו יכולים להתחבר אליה מתוכנו, זה עובר לידנו וזה חסר משמעות. למרצים במכללה לחינוך יש תפקיד גדול יותר מאשר להעביר חומר, הדרך שבה מלמדים, שיטות הלימוד, ההיכרות אתנו הסטודנטים חשובה לא פחות מאשר חומר הלימוד שצריך להספיק לפי הסילבוס.

במסלול וולדורף בהחלט מתעסקים בזה, וגם בחוג לחינוך שאני זוכה ללמוד בו גם כחלק מלימודי במכללת אורנים. בעייני, כל מי שרוצה להיות מורה בחייו ולקבל את הזכות האדירה הזו לחנך ילדים, צריך להבין את המהות של העשייה הזו, ולא רק ללמוד את תוכניות הלימוד להצלחה בבגרות.

הגיע הזמן לדבר על מיניות | זוהר ברונשטט

לפני מספר שנים, העברתי למי שהיו אז חניכים שלי סמינר על מיניות. שלושה ימים בהם "פירקנו" את המילה "מיניות" לחלקי חלקים, דיברנו על תפיסות, מבוכות, ציפיות, חששות. בלילה אחד הנערים ביקש לדבר איתי בצד, וסיפר שהסמינר הזה גורם לו לתפוס את כל מערכת היחסים שלו לגמרי אחרת, ושהוא מבין שהוא צריך להשתנות כדי להיות בן זוג טוב יותר. זה היה רגע קטן שבו הרגשתי ששיניתי את העולם. מהרגעים האלו שהבחירה בחינוך מרגישה הדבר הכי טוב שעשיתי בחיים. שהבטן מתפוצצת מפרפרים. חזרתי בהיי מטורף מהסמינר הזה. סיפרתי עליו לכל מי שרק רצה לשמוע. התגובה הנפוצה ביותר הייתה- "ואו! מטורף שהיה לכם האומץ לדבר על זה".

וגם, בשנים האחרונות, פגשתי לא פעם, סיפור של נערה/ שחוו תקיפה מינית על ידי בן גילם. הסיפורים האלו על תקיפות מיניות בקרב בני נוער תופסים לי את הבטן ממקום קצת שונה. הידיעה הזו שלכל נער ונערה יש לפחות מחנך אחד בחייהם. גם לנערים מנאפה. גם לנערים מאילת. גם לנערה מאילת. גם לנערים והנערות שכולנו פוגשים והסיפורים שלהם לא הגיעו לכותרות.

הסיפורים האלו הולכים איתי. איך יכול להיות שנערים ונערות חווים כזה דבר? איך יכול להיות שנערים ונערות תוקפים מינית? איך יכול להיות שאני עוסקת בחינוך, לומדת חינוך, מתנסה בביה"ס, ועדיין בשום מקום לא קיבלתי הכשרה מעמיקה על זה למרות שזה כל כך שם. נכון, יש בי אמפטיה, והרבה אהבה לתת לתלמידים/לחניכים. אבל מה עם כלים ל- איך בכלל מדברים על זה? איך אני אמורה לגשת לזה בצורה הנכונה? איך אני יודעת שלא אצור שום נזק?

עם הזמנים שחלפו, הסיפורים האלו הפכו לאחד. התגובה הפופולארית של מבוגרים לחינוך מיני, הפכה למטרידה עבורי יותר ויותר. אני לא רוצה שזה יחשב לדבר אמיץ, אלא כנקודת בסיס של כל מחנך. ואני רוצה לדעת איך להגיב לחניכים/לחניכות שלי כשיספרו על חוויה מינית קשה שעברו.

אבל איך עושים את זה כשאינ לי שום הכשרה בנושא? תנאי חובה כדי לקבל את תעודת ההוראה הוא שני קורסים בלשון ואוריינות. קורס על בטיחות בדרכים. קורס על ביטחון ובטיחות. קורס על עזרה ראשונה. ועוד, ועוד, ועוד. בין היתר, עוד קורס על גיל ההתבגרות, ועוד קורס ששם דגש על חשיבות הקשר האישי. אף קורס שמעז לנצח טאבו, שמתייחס למציאות של בני הנוער באמת. שחוצה את הקושי התרבותי הכה גדול- לדבר בנוחות על מיניות.

במציאות הישראלית של היום, אני תופסת את מוסדות ההכשרה האקדמיים כגופים האחראיים על עצימת העיניים של מחנכי ישראל למיניות. סוגיית החינוך המיני היא בין כה וכה סוגיה קשה לפיצוח, על אחת כמה וכמה כשאינ שום הכשרה רלוונטית לנושא. הגיע

הזמן שמוסדות ההכשרה האקדמיים ייקחו אחריות! ובראשם, כמובן הציפייה הראשונה שלי מהמכללה ששמה לעצמה את הסלוגן "קודם כל אנשים".

אני חושבת שאורנים, מכללה שכל כך מתיימרת להיות מובילה, צריכה להסתכל למציאות הקשה בעיניים ולהכניס קורס על מיניות בריאה כתוכן חובה לכל תעודת הוראה. זו העזרה הראשונה החשובה והרלוונטית ביותר שאנו כמחנכים צריכים להגיש לבני הנוער היום. זה מצער לדעת שיש גורמים בתוך המכללה, אנשי חינוך, שלא מבינים את חשיבות הדבר, שבחרים לעצום עיניים ולאטום אוזניים.

מן הראוי שנוכשר לחנך מיניות | פז עסור

דמינו את זה... נכנסתם לכיתה, מערך השיעור מוכן, עשיתם מיפוי תלמידים, שולטים בכל התאוריות, אבל כשאתם נכנסים לכיתה אתם שומעים גניחות של סקס בוקעות מהטלפון הנייד של אחד התלמידים, והתקהלות שממהרת להתפזר. מה עכשיו עושים? כמה מאיתנו מתעלמים? כמה רוצים לדבר ומתביישים? כמה מבינים פתאום שאנחנו לא יודעים איך לגשת לעניין? רובנו, לא קיבלנו את הכלים לעסוק בחינוך למיניות בריאה עם תלמידים, ונכון להיום גם לא הולכים לקבל.

החשיבות בעיסוק למיניות בריאה הוא קריטי ומשמעותי. לא רק שנעשה מעט סדר לעולמו של הנער והנערה אלא נוכל למנוע את הפגיעה המינית הבאה. לנו כמורים חייבת להיות היכולת לזהות ולדבר על סיטואציות מיניות. מחקרים ומומחים בתחום טוענים בהסכמה כי חייב שיהיה לתלמידים מורה שהם יוכלו לדבר איתו בצורה פתוחה גם על נושא המיניות ושהתלמידים חייבים לדעת מה כן במיניות ולא רק מה לא.

במכללת אורנים, ובמכללות וגופים המכשירים מורים בארץ בכלל, אין לכך מספיק יחס. גם כאשר ישנה התייחסות היא לרוב בחוגי הלימוד של הגיל הרך והחינוך המיוחד. לעיתים ישנם ימים מרוכזים בנושאים אלה והם לרוב יעסקו בפגיעות והימנעות כן בצורה השלילית של היבט המיניות. אם באורנים אנו עוסקים, כיום יש קורס אחד העוסק בחינוך למיניות בריאה. קורס זה מיועד לקהל יעד של סטודנטים במסלול חח"ק. עצם כך, רוב הסטודנטים במכללה לא זוכים לעבור את הקורס הכה חשוב.

בשנה האחרונה, אני וזוהר ברונשטט, בליווי ד"ר אופיר שפר הקמנו את מיזם "מין הראוי – שנדע לדבר מיניות". המיזם שם למטרה לשנות את השיח על מיניות במערכת החינוך. אחד הצעדים המרכזיים שאנו מובילים הוא הדרישה כי כחלק מהכשרת המורים יכלל קורס בחינוך למיניות בריאה כקורס חובה. אנו מעלים את הדרישה זו גם בפני מכללת אורנים, כאחת ממכללות החינוך המובילות בארץ וכמכללת הבית שלנו.

אז מה זה בדיוק חינוך למיניות בריאה? העיסוק במיניות נקשר לעיתים קרובות להיבטיו השלילים הכוללים אלימות מינית, יחסי כוח, מחלות, הריונות לא רוצים ומעשי אונס. אך למיניות קיים גם צעד פוזיטיבי, מיניות בריאה. ישנם מספר הגדרות למיניות בריאה אשר נתן למצוא בהם קווים משיקים. מיניות בריאה מוגדרת כמיניות המדגישה את הרווחה הניתנת ממיניות. מיניות היא דבר המלווה אותנו לאורך כל חייו ויש להנות ממנה מבחירה בהיבטים פיזיולוגיים, חברתיים, קוגניטיביים ומנטליים. מיניות בריאה היא הנעשית מתוך כבוד, בחירה וללא כפייה, פחד או אלימות. האגודה האמריקאית לבריאות מינית מביאה בנוסף פן של התייחסות למיניות בריאה כחלק מזכויותיו הבסיסיות של האדם. כל אדם זכאי לחוות ולהנות ממיניות לבחירותיו ללא הכרח או כפייה (קאי צדוק, 2016).

קיבלנו חיבוק חם מאורנים בכל הקשור למיזם. ליווי ותמיכה של מרצים, האגודה נרתמה וכל בעלי התפקידים ששמעו על המיזם תמכו מאוד! בנוסף לכך, מחלקת השיווק של אורנים

פרסמה את המיזם. אבל, כשהגענו לבקשת הכנסת הקורס כחלק מתכנית הלימודים באורנים נתקלנו בתגובה צוננת יותר. לצערנו, נכון להיום, גם מכללת אורנים לא מצאה את האומץ להיות ראש החץ של השינוי ולהכניס קורס בחינוך למיניות בריאה כחלק בלתי נפרד מהכשרת המורים.

זהו אינו צעד פשוט, הוא דורש משאבים מסוימים ובעיקר שינוי תפיסה. אך אורנים מתימרת להיות מכללה הנמצאת צעד אחד לפני כולם בעולם החינוך, אות מופת ודוגמא, וכזו שאינה פוחדת להוביל מהלכים. לכן אני מצפה, וכן מקווה לשינוי בקרוב, שנוכל להכריז במיזם מין הראוי, על מכללת אורנים כאחת המכללות הראשונות המתחייבות לאמץ את עקרונות המיזם.

מוזמנים לקרוא עוד על המיזם בעמוד הפייסבוק – [מין הראוי שנדע לדבר מיניות](#)

ביבליוגרפיה

קאי צדוק, א'. (דצמבר 2016). קידום מיניות בריאה ומניעת פגיעות מיניות בקרב מתבגרים/ות וצעירים/ות. סקירת ספרות. ירושלים: המרכז האקדמי רופין.

תפקידה של מכללה לחינוך | יאנה פבזנר

בתור סטודנטית בשנה ב' אני חושבת שהיכולת שלי לבקר את דרך ההוראה של המכללה אינה רבה, בנוסף, הדרך שלי לדעת על איך צריך להכשיר מורים אינה רבה גם כן. לכן, אסתמך בחיבור זה על דברים שנאמרו על ידי מרצים רבים במכללה שטענו ברוב מוחלט שתפקידנו כמורים לעתיד הוא לא רק להעביר ולהקנות ידע, אלא גם לחנך ולעצב את דור העתיד.

אני חושבת שהמכללה עוסקת ברובה בתפקיד ההוראה, כלומר, תפקידו של המורה ולא תפקידו של המחנך והרי כולנו נגיע לתפקידים בו אנו נדרש לחנך ילדים ובני נוער ולא רק ללמד אותם לבחינות. ישנם כמה קורסים במכללה שעברתי שעוסקים בתפקידנו כמחנכים בעתיד, אך רוב הקורסים (כל חוג ונושאי הידע שלו) עוסקים בידע המקצועי בנושא שעלינו יהיה להעביר לתלמידים. קורסים רבים מסתיימים במבחן או מטלה סופית שפשוט נועדו כדי לסווג את הידע שלנו בנושא - לציון.

באופן אישי, חסרים לי קורסים שעוסקים בתפקידנו כמחנכים, מאחורי התפקיד הזה עומדות כל כך הרבה סוגיות וכל כך הרבה כלים שחשוב שנלמד, נכיר ונוכל בסופו של דבר ליישם לאחר התואר, למשל: בעיות חברתיות בתוך הכיתה, בעיות משמעת, התמודדות עם הורי התלמידים, לגעת בנושאים מורכבים שמעסיקים את תלמידינו, לבסס מרחב בטוח עבורם ועוד. ההתמודדות שלנו בעתיד בתוך עולם מקצועות החינוך וההוראה לא יכולה להסתמך אך ורק על מאמרים ומאגרי מידע אינסופיים, אלא גם על כלים חינוכיים.

מבחינת אופן ההוראה, אחד הדברים שהפתיעו אותי במכללה היא שגם לאחר סמסטר שלם שהתנהל באופן מקוון, בו היה ניתן ללמוד את כל הכלים הטכנולוגיים (הרבים מאוד יש לציון) רבים מהקורסים נותרו באופן מקוון אך לא מפותח. דיונים שלמים שהתנהלו בעיקר בקורסי חח"ק שהיו אמורים להתנהל כסדנאות, הפכו ל'דיון' בפורום שמורכב ממשפט אחד או משפטים בודדים שאמורים לסכם מחשבות, דעות, תהיות ונושאי דיון חשובים. השיח שהיה אמור להתנהל באופן יעיל ופעיל הפך לקריאת מאמר ותגובה בפורום שפשוט חייב לעשות כדי לצאת מידי חובת ההגשה במקום שיח שכולל דעות רבות ומאפשר לכולנו ללמוד מחברינו לחוג.

משבר הקורונה יצר הזדמנות אדירה לניצול משאבים טכנולוגיים ללמידה מקוונת באופן אפקטיבי. לצערי, אני מרגישה שרבים מהמרצים במכללה לא ניצלו ככל הניתן את המשאבים האלו והמשיכו את הלמידה באופן די רגיל שלא אפשר להתפתח מהבחינה הזו, דרכי ההוראה נותרו מצומצמות ומרוחקות, מה שכנראה אומר שגם אנחנו כמורים בעתיד נתמודד עם הוראה מקוונת באופן שהוא פחות אפקטיבי.

לסיום, אני לא באמת יודעת איך ארגיש בשלב ההתנסות המעשית שאעשה בשנה הבאה (בחוץ לסוציולוגיה), אבל בשלב זה, לקראת סוף השנה השנייה אני לא בטוחה שאני מרגישה מוכנה מספיק להתנסות עם התפקיד ואני מקווה שבהמשך הלימודים ארכוש כלים רבים

יותר שיעזרו לי להתמודד עם תפקידי חינוך וההוראה בתוך כיתה ללא אך ורק הישענות על טקסטים.

מכללת אורנים - חינוך משמעותי | מאי לאופר

נייר העמדה שלי יעסוק בחוויית ההכשרה והלמידה שלי במכללת אורנים. לפני שאתחיל אגיד שאני כעת בשנה ב' ולוקחת חלק בחוגים ספרות ואזרחות. מאז שהתחלתי ללמוד ועד היום אני רואה את תהליך הלמידה שלי באורנים נוטה לכמה כיוונים. בתור סטודנטית שנה ב' תקופת הקורונה השפיעה גם עליי, בסוף סמסטר א' עברנו ללמידה מרחוק בגלל העובדה שהספקתי לחוות את חווית אורנים רק שלושה חודשים אני לא חושבת שאני יכולה להביא בצורה מלאה ונקייה את החוויה שלי לנייר עמדה זה במלואה. אני מרגישה שזה יהיה דבר לא הוגן לעשות לשני צדדי המטבע. לכן בעמדתי אתמקד בנושאים שאני מרגישה כי חוויתי את החוויה במלואה או לפחות את רובה.

אני סבורה כי נושא השיפור והשימור הוא נושא שנחוץ לדבר/לכתוב עליו בעיקר במכללה שעוסקת בחינוך והוראה. מגיל ילדות חלומי היה להיות אשת חינוך. בעיניי מקצוע זה הוא שליחות ובהחלט אנשי החינוך הם אלו שיעזרו לעצב את האזרחים של המחר. כאשר הגעתי ללימודים האקדמאים במכללת אורנים קיבלתי מגוון רחב של כלים פדגוגים אשר אותם הכנסתי "לארגז הכלים" שלי. קורסי ההוראה אותם עברתי בשנה א' היו מעשירים וגיליתי הרבה דברים חדשים. אך מצאתי לנכון לציין כי הרגשתי חוסר התאמה מסוימת. אסביר את הרגשתי- כאשר הייתי סטודנטית שנה א' הכל היה זר לי, קורסי ההוראה שלמדתי היו מאוד רחוקים מהעולם שאני מכירה וכאשר אין התנסות מעשית תוך כדי קורסי החינוך הנלמדים בשנה א', לפעמים החומר מפספס את מטרתו והוא נשאר רק בתאוריה. אני מוצאת לנכון שהדרך הכי טובה ללמד איך ללמד היא ההתנסות והאפשרות להכיר את הלך הרוחות בשדה והעובדה שאין את ההתנסות בשנה א' גרמה לפספס את ההבנה של קורסי החינוך.

בתור אשת חינוך מתחילה אני דוגלת בגישת ההתפתחות וההכלה שלי את התלמידים. אני מוצאת לנכון לפתח את התלמידים שלי בתחומים שונים ומגוונים ולא רואה כמטרה ראשית את העובדה שאני צריכה לדעת איך ללמד אותם את החומר הנלמד. הרבה סטודנטים שלומדים איתי לפעמים מרגישים שהם לא יודעים כיצד לגשת ללמד את החומר שאותו הם צריכים, אך אני חושבת שהכלים האלו נמצאים בכל מקום שאליו נסתכל. דוגמת הגוגל בלחיצת כפתור אחת עולם שלם של מידע נחשף לעינינו ולעיני התלמידים שלנו, כך שהעברת החומר היא לא הדבר החשוב כאן. בעיניי הערכים שאני אעביר לתלמידי הם אלו החשובים במהותם ובדרך נלמד גם את החומר בצורה מגוונת ומעשירה.

אני סבורה כי יש לשים דגש במכללה לחינוך על משמעות חינוך התלמידים על כל הסוגיות שנלוות לנושא. ראוי לדבר בצורה רחבה יותר על נושאים כמו מיניות, אישיות, נושאים מהפן הייעוצי והפסיכולוגי העוסקים בנפשם של ילדים ובדברים שמעניינים אותם במידה רבה בתהליך התפתחותם, הרבה יותר מכל חומר שאלמד אותם בכיתה. תהליך משלב של החומר הלימודי לבין עולמם האישי יכול לייצר תהליך משמעותי ביותר בלימוד החומר בבתי הספר. ראיית התלמיד רגשותיו, מחשבותיו ותמיכה רגשית בו יתרמו רבות לתהליך החינוכי.

לכן, יש בעיניי צורך ללמוד את מקצוע החינוך על כל גווניו ולא לחסוך מאנשי החינוך לעתיד דבר כדי שנוכל להגיע להיות מחנכים טובים וקשובים, אשר יראו את צורכי התלמיד ולא את צורכי המערכת.

הרי בסופו של דבר- "חינוך הוא מה שנותר לאחר כל מה שנלמד נשכח" (פרדריק סקינר)

על למידה באורנים | סיון בן יוסף

את התואר הראשון שלי במדעי הרוח התחלתי ללמוד לפני לא מעט שנים באוניברסיטת חיפה. לצערי בשל סיבות כאלו ואחרות נאלצתי מספר פעמים להפסיק את לימודיי.

לפני שנתיים וחצי לאחר שילדתי את בני הקטן גמלה ההחלטה בליבי שאני חוזרת לספסל הלימודים והפעם עד הסוף, אולם החלטתי לא לחזור ולהמשיך בלימודי התואר שהפסקתי ובחרתי להגשים חלום ישן וללמוד הוראה. חיפשת י מקום אינטימי יותר והעדפתי לבחור מסלול שיתאים לי כאימא וכאשיה עובדת.

לשמחתי יועצת הלימודי מסרה לי את הנייד של אסנת ניסנוב המדהימה. שוחחנו וקבענו להיפגש. אסנת התגלתה כאישיות מופלאה, חמה ולבבית וכבר בפגישתנו הראשונה חשתי כי הגעתי למקום הנכון וברכתי על כך.

המרצים התגלו כלבביים, מעניינים ומרתקים, כמו כן רמת ההתחשבות כאשר מתגלה קושי כזה או אחר משמחת ומרגיעה מאוד.

הקורונה הביאה עימה שינויים רבים אשר נכפו עלינו ועל המרצים כאחד ולמרות כל הקשיים בדרך אני מוצאת מקום לציין לשבח את היערכות המכללה, ההנהלה, המרצים וכמובן אגודת הסטודנטים על הרצון, ההכוונה, הסיוע, הגמישות וההכלה בימים אלו.

בחוג הראשון שלי -חח"ק נוער בסיכון אני לומדת המון וכן מקבלת כלים רבים אשר מסייעים לי הן בהתנהלות מול התלמידים והנוער והן בחיים האישיים שלי.

בחוג לאזרחות אני זוכה להשתתף בקורסים מעניינים ומגוונים אשר מסייעים לי בהרחבת האופקים והידיעות שלי.

אולם כאשר אני מנסה להשוות את התכנים לתוכנית הלימודים בבתי הספר אני מוצאת פערים רבים.

לדאבוני מנהלי בתי הספר מתעניינים אך ורק בציוני הבגרויות של התלמידים ובממוצע הבית ספרי ואינם רואים לנכון להשקיע בלחנך לאזרחות ראויה את הנערים ולהרחיב את האופקים והידיעות שלהם.

לא אחת אני שואלת את עצמי האם די במה שאני לומדת? האם אני מוכנה להיות מורה וכן האם אני מסוגלת ללמד כיתה ולהביאה להצלחה במבחני הבגרות? אחת מחברותיי המורות אמרה לי שעצם החששות המלווים אותי זה כבר סימן טוב...מקווה שיש שצדק בדבריה.

האם יש דרך נכונה ללמד כיצד ללמד? | אלמוג שבת

לדעתי התשובה לשאלה הזו היא חד משמעית כן. אם כי לשאלה, האם יש דרך נכונה ללמד בכלל? הייתי עונה חד משמעית לא. אני מאמינה שאם נלמד איך ללמד בצורה הטובה ביותר כך נוכל ללמד את תלמידינו במגוון שיטות ודרכי הוראה מגוונות בכדי לגרום להם לרצות לשבת בכיתה וללמוד.

אני מאמינה שבכדי להכשיר מורה על הצד הטוב ביותר יש לתת לו את מירב האפשרויות להתנסות בשטח וליישם את שלמד, לטעות בכדי לתקן ובכך לבנות את עצמו כמורה. אני מאמינה שהדרך הטובה ביותר ללמוד כיצד ללמד היא לנסות.

מכללת אורנים ידועה בתור אחת המכללות הטובות ביותר לחינוך בארץ ואני בהחלט יכולה להבין למה. לצד העובדה הזו, אני מרגישה שיש קצת פספוס בתוכן שבוחרים להעביר לנו כמורים לעתיד. לפי דעתי, הפקולטה לחינוך אשר אחראית בין היתר על הסדנאות שאנחנו עוברים בתחום ההוראה, צריכה לשדרג מעט את התוכן שעובר בסדנאות וכן, את דרך ההוראה אולי למשהו יותר אקטיבי ומאפשר התנסויות.

אני וכמוני סטודנטים נוספים מרגישים הרבה פעמים תחושת מיצוי מאוד מהר לאחר מסי' בודד של שיעורים וזאת מכיוון שהרבה מהסדנאות חוזרות על עצמן. אני חושבת שאת חלק מהקורסים אף היה ניתן לחבר וללמד במשותף ובכך לחסוך המון זמן במערכות הכל כך עמוסות שלנו.

הדבר הנפלא ביותר שקורה במסגרת הלימודים שלנו במכללה היא ההתנסות המעשית אשר מעניקה לנו טעימה ומושג לגבי העתיד. אני חושבת שהדבר נעשה על הצד הטוב ביותר מבחינת המכללה, הרצון לקדם אותנו ולתת לנו את הכלים בכדי לצמוח הוא לא מובן מאליו לצערי ואין ספק שזה דבר שלא חוסכים בו במסגרת ההכשרה שלנו.

כפי שאמרתי בהתחלה, אני מאמינה שהלמידה הטובה ביותר ל"איך ללמד" היא ההתנסות. ואני חושבת שמכללת אורנים עושה את מירב המאמצים לתת לנו להתנסות אך אני הייתי באופן אישי שמחה ליותר התנסות מעשית גם במסגרת המכללה, בשיעורי החינוך שמעבירים לנו. אני מאמינה שזו מסגרת נהדרת לתת לנו אופציה נוספת להתנסות, ללמוד ולצבור את הביטחון הנדרש.

מאמר מלווה לראיונות עם סטודנטים להסבה | גיא שוקרני

אתחיל בנימה אישית, לאחר שנים רבות בעבודה בהייטק, קיבלתי החלטה בעקבות המצב להגשים חלום ישן ולבצע הסבה להוראה. כשחיפשתי מכללות, נשענתי בעיקר על המלצות שקיבלתי ממכרים שונים המתמצאים בתחום ובעקבות כך קיבלתי החלטה לבחור באורנים. לא ממש חקרתי את המתודות של הלימוד באורנים, את הנקודות עליהם ישימו דגש ובעיקר נשענתי על חוכמת ההמונים. כשנפגשתי עם הלימודים עצמם, אחרי כ-15 שנים בהם לא ביקרתי באקדמיה, די הופתעתי... לצד קורסים דידיקטיים ומעשירים בתחום האזרחות שמאוד אהבתי, התוודעתי לקורסים שנוגעים יותר לתפקידו הרגשי של המורה, שמדברים על הסמכות של המורה לפחות ברמה התיאורטית. אני חייב להודות שלא התחברתי לרוב הקורסים, אבל בהבנה שזאת דרך הלימוד וזה מה שצריך לעשות על מנת לקבל תעודה, זרמתי עם הלימודים וניסיתי להוציא את המיטב ולהבין את הגישה. אני לא חושב שהצלחתי כל כך, עיקר ההתפתחות האישית שלי בקורסים האלה הגיעה דווקא בעקבות שיחות עם סטודנטים אחרים וביקורת שהועברה על התוכן בקורסים, השיחות האלה גרמו לי לרצות להתעמק ולהבין את הסגנון שלי כמורה.

כשהחלטנו לעשות גיליון על חווית הלימודים באורנים, רציתי לבחון עמדות של סטודנטים נוספים אשר נמצאים במסלול שלי ואשר חוו את שנת הלימודים האחרונה דרך הזום, רציתי להבין אם כולם תופסים את הלימודים ומרגישים כמוני, או האם ישנם דעות שונות, אחרות משלי.

ראיינתי ארבעה סטודנטים אשר מגיעים מרקעים שונים וגילאים שונים ואכן גיליתי דעות שונות, לצד עמדה ביקורתית של רביד שהציג את החוסר בחומר דידיקטי בחוג לתקשורת, יש את הדעה של יורם לדוגמא, אשר מצא העשרה רבה בפן הדידיקטי בחוג לאזרחות. וגידאן וגיטה לעומת העמדה שלי הציגו דווקא חיבור לעבודה הרגשית אשר נעשית במכללה. אין בראיונות האלה מצגת אמיתית של התפיסה הכללית של כלל הסטודנטים להסבה במכללה, אך לדעתי הם פותחים מקום לדיון ומעלים נקודות שניתן לשפר או לשמר, אתם מוזמנים להיכנס לראיונות, לשמוע ולהכיר יותר לעומק.

[ראיון 1 – גיטה בלאט](#)

[ראיון 2 – וגידאן ג'ריפאת](#)

[ראיון 3 – יורם חרוש](#)

[ראיון 4 – רביד שוחט](#)

*כל המצולמים נתנו את הסכמתם לפרסום הריאיון.

גיליון זה התהווה ימים רבים לפני שפקד אותנו גל האלימות הקשה באמצע חודש מאי. לבחירתם, החליטו משתתפי הקורס להקדיש את הגיליון לשאלות שמעסיקות אותם כסטודנטים במכללה להכשרת מורים. כל אחד מהם בחר לכתוב את מחשבתו ולבטיו. אין כאן מחשבה אקדמית בנויה לתלפיות או סיכום של מחקר ממושך, אלא שיתוף במחשבות ראשוניות. דווקא הראשוניות הזו יש לה חשיבות כי אנו ממעטים לבקש מתלמידינו להביע דעה מנומקת על סדר יומה של המכללה ובהמשך על סדר יומו של בית הספר או מסגרת החינוך הבלתי פורמאלי בה הם יעבדו כמורים ומחנכים.

בימים אלו, ימים של עשן ואש, חורבן וגילויים קשים של שנאה בינינו, אנו נדרשים להמשיך ולהתמודד עם שגרת חיינו הלא שגרתית ולענות על השאלה הרחבה לאן פנינו במסגרות החינוך וההשכלה, מיהם המורים של העת הזו ומה נדרש מהם. אני מקווה שדברי המורים הבוסריים הללו ילקחו גם הם בחשבון.

בימים אלו אנו מתלבטים בשאלה כיצד תשפיע שנת הקורונה על הפדגוגיה בכלל ועל סדר יומה של מכללה להכשרת מורים בפרט. האם ישתנה משהו מהותי? האם השנה שבה כל העולם חי במציאות אינטרנטית וניסה להתמודד עם הריחוק הפיזי שנכפה עלינו באמצעות רשתות התקשורת והמדיה החברתית תשנה גם את דרכי עבודתנו? איימן פרו ורנא עאמר מציעים לנו בחיבוריהם לבחון את דרכי הוראתה ולנצל את ההזדמנות של שידוד מערכות כדי לבחון איך צריכים אנו ללמד וללמוד בעת הזו.

ענבר אילוז בחיבורה מבקשת לשים דגש בתהליכי הכשרת המורים על לימודים שיש בהם משמעות לחיים, לאישיותו של הלומד. גם היא מעלה אתה שאלה בדבר מקומה המרכזי של הדיסציפלינה בהכשרת המורים כמו גם לימודי התיאוריה החינוכית.

מאי לאופר, סיוון בן יוסף ואלמוג שבת התייחסו גם הן, כל אחת בדרכה, לסוגיה זו של חינוך והן מפנות את מבטן אל חוסר ההתאמה שהן מוצאות בין לימודי החינוך להתרחשות בשטח. הן שואלות האם הן יוכלו להיות מורות עם סיום לימודיהן? גם הן כמו קודמיהן מעמידות בשאלה את חשיבותו של הידע הדיסציפלינרי בהכשרת מורים וגם מבקשות שלימודי החינוך יהיו יותר מאתגרים. יהיו בינינו אנשי הסגל רבים שיתמהו על דעה זו ויבקשו דווקא העמקה בתחומי הדעת שהם אמונים עליהם אולם ראוי להתייחס לדבריה של מאי. דעתי האישית שעלינו להכשיר את תלמידינו פחות להשתלב במציאות בבתי הספר ויותר לתת להם שדה המראה למחשבה על חינוך והוראה ובית ספר וחווית למידה טובים יותר. עלינו להכשיר אותם להיות חולמים וסוכני שינוי ולא אנשי השורה. כל זה ראוי לדיון.

בשנים האחרונות נחשפנו לא מעט למקרי אלימות על רקע מגדרי ומיני. פז עסור וזהר ברונשטט פתחו ביוזמה מרתקת לחיזוק החינוך המיני בבתי הספר ובמכללה להכשרת מורים והם דנים בכך. מהי גבריות ומהי נשיות עבור צעירינו? אין זו עבודה סתמית שהאלימות הקשה ברחובותינו בימים האחרונים נעשתה רובה ככולה בידי גברים צעירים.

גיא שוקרון בחר להיות "כתב חוקר" והוא ראיין ארבעה סטודנטים על חווית הלימוד שלהם במכללה. אין זה מחקר איכותני מעמיק אלא רק נגיעה עיתונאית אבל יש טעם בדברים שהעלה בסקירתו הקצרה.

תודה לאלון באום שקיבץ וערך את הגיליון ותודה לכל הכותבים.

שנדע לפתוח פתח לסטודנטים ונעצים את יכולתם לנקוט עמדה ולהביע דעה מנומקת ואנו מורי המורים נקרא ונקשיב ובטח גם נשכיל ונלמד. שאנו סגל המכללה נדע תמיד לפתוח "קופסאות", לרענן את מחשבתנו ואת דרכי עבודתנו, ולא להפסיק לרגע לחפש דרכים לשפר את עבודתנו. כפי שכתב יאנוש קורצ'אק באחד מחיבוריו שיועדו למחנכים:

כל אימת שיתקיימו בתי-ספר, מברך אני את כל הילדים מכל העולם כולו, שמוריהם יודו שאינם יודעים ושהם צעירים ועל כן אינם יודעים, הללו כשיזכו לזקנה יאמרו בנוח מימרה של התייאשות: לעולם לא נגיע לעומק לפנים עומק שבמסתרי באר-החכמה, או אז תתמעט גם תורת הכזב של המדע. (קורצ'אק [1937], דת הילד 1978, ע' 99)

נקווה שבקרוב יחזור השקט לרחובותינו ושנשוב ולבנות חברה איכותית משותפת לכל חלקי הפאזל הישראלי המטורף.

משה